

Nya ytor för matproduktion i städer

Av Maria Lennartsson, Stockholms stad

Hur maten produceras är en avgörande del i omställningen till den cirkulära staden. Men hur ser förutsättningarna ut i Stockholms stad? Maria Lennartsson, ansvarig för FoU i Norra Djurgårdsstaden på exploateringskontoret, ser både möjligheter och utmaningar för mer matproduktion i städer.

Försörjningsgraden i Sverige som helhet är idag runt 50%; i början av 1990-talet var den runt 75%. Frågan är hur städer kan bidra till självförsörjningen i framtiden – tillgången till ytor för matproduktion är avgörande för graden av vår framtida självförsörjning.

– I omställningen till mer cirkulära och resurseffektiva städer krävs förmågan att ta tillvara på det som finns lokalt. Utmaningen är att komma upp i tillräckliga volymer och på smarta sätt lösa de lokala kretsloppen vad gäller vatten, energi och lokala förutsättningar. Marken i Stockholm är dyr så vi behöver både tänka nytt och gammalt för att öka stadens lokala försörjningsgrad. Grönsaker och bär går att odla i närområdet medan potatis och säd behöver andra ytor, säger Maria Lennartsson.

En studie från 2019 kom fram till att ungefär 10% av grönsaksbehovet skulle kunna odlas i Stockholm, på industritak och liknande. Men i staden finns fler ytor än tak.

Det finns både väggar och mörka utrymmen, och där har en helt ny industri börjat växa fram. Vi ser att fler byggaktörer planerar för fler användningar av mörka ytor, som exempelvis i detaljplanen Valparaíso i Värtahamnen. Sedan tror jag mycket på att i större utsträckning än idag plantera ätbara växter i parker och grönområden. Det kan vara vackra odlingar, istället för vackra blomsterbäddar.

Mörka ytor som Maria Lennartsson refererar till kan exempelvis vara berggrum, men framtiden kan också ge nya möjligheter när mark för odling saknas i staden.

– Inom en nära framtid kommer troligtvis mobiliteten att ändras. Det finns en hel del utrymmen därdagens bilar står eller rör sig, där odling skulle kunna vara ett alternativ.

I staden finns ett stort intresse för odling som hänvisar tillbaka till vårt historiska kulturarv med koloniträdgårdar. De etablerades som ett sätt för människor i staden att kunna producera en del av sin egen mat. I det fanns både ett säkerhets- och ett socialt perspektiv. Ännu idag är koloniträdgårdar mycket populära, även om man kanske inte i första hand odlar potatis och bönor idag.

– Jag vet inte hur mycket mat vi kommer att kunna producera i staden utifrån ett hållbarhetsperspektiv, men utifrån ett socialt perspektiv så tror jag att odlingen är jätteviktig. Det är viktigt för människor att se hur mat odlas, se hur saker växer och att kunna plocka det odlade direkt från plantan, säger Maria Lennartsson.